

ЕКОЦИД

РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОЇ ТОРГІВЛІ ЗАБОРОНЕНИМИ ПЕСТИЦИДАМИ ЧИТАЙТЕ НА СТОРІНКАХ 12 – 14

ОБ'ЄДНАННЯ ПЕСТИЦИДІВ

ЕКОЦИД 5/5 Останній розділ наших репортажів про злочини проти довкілля: від лабораторій на околицях Шанхаю в Китаї до каналу збуту в місті Фігерас в Іспанії – розслідування незаконної торгівлі забороненими або підробленими пестицидами, які отруюють землю, фермерів та споживачів сільськогосподарської продукції.

ТЕКСТ: РЕМІ БАРРУ (RÉMI BARROUX)
ФОТОГРАФІЇ: САМЮЕЛЬ БОЛЕНДОРФ (SAMUEL HOLLENDORFF)

НАНКІН, ШАНХАЙ (КИТАЙ), ДНІПРОПЕТРОВСЬК, КИЇВ, ОДЕСА (УКРАЇНА), ФІГЕРАС (ІСПАНІЯ), МОРЕЙА (ФРАНЦІЯ), *спеціальні кореспонденти*

На білій пластиковій канистрі дві невеликих етикетки помаранчевого кольору не лишають жодних сумнівів: «Токсично» та «Небезпечно для довкілля» («Toxico», «Peligroso para el medio ambiente»). Додаткове чітке попередження уточнює, що цей фунгіцид призначений для використання в сільському господарстві, і що він вкрай небезпечний для «вагітних жінок» («*muieres embarazadas*»). Карбендазим, активна речовина пестициду «Майпон Флоу» (Maupon Flow) (марки Кемінова), суворо заборонений у Франції: він не тільки небезпечний для довкілля, але й може викликати генетичні відхилення.

Тим не менш, щоб купити канистру цього хімікату, 6 лютого ми вирушили у місто Фігерас в Іспанії, що розташоване приблизно за тридцять кілометрів від кордону в Ле Пертюз. У магазині «Сайга» (Saiga) нам його продали за 11,80 євро за літр, незважаючи на заборону по інший бік кордону, і ми без проблем перевезли його до Франції. Ми могли б купити і вдсятеро більше, якби зробили попереднє замовлення. «Деякі фермери, що займаються виноградниками, злаками та фруктовими садами, приїжджають здалеку на фургонах, та вивозять його цілими піддонами; я навіть бачив приїжджих із Земель Луари та Верхньої Савойї», – уточнює для «Монд» бджоляр Даніель Буї, учасник Колективу альтернативи пестицидам 66 та член Федерації фермерів.

Незаконна торгівля забороненими речовинами та підробками безперервна, і ця незаконна торгівельна діяльність процвітає. Проте, боротьба проти неї також стає більш наполегливою. «Не важливо, чи йдеться про організовану злочинність, чи просто незнання законів, – завезення і використання недозволених або підроблених фітосанітарних речовин становить небезпеку для довкілля та здоров'я як споживачів с/г продукції, так і для фермерів, які часто стають першими жертвами», – наголошує Міністерство сільського господарства у травневому комюніке 2014 року.

«НИЗЬКИЙ РИЗИК, ВЕЛИКІ ПРИБУТКИ»

Під егідою Європейського управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству ОЛАФ (Office européen de lutte anti-fraude – OLAF) та Європолу, поліція та органи юстиції намагаються припинити цю прибуткову торгівлю. Її частка складає біля 10% загальноєвропейського ринку продуктів агрохімічної галузі, – це близько 1 мільярда євро за словами Жан-Шарля Боке, генерального директора Європейської асоціації захисту рослин (European Crop Protection Association – ECPA), європейської організації, що представляє хімічну галузь. На світовому ж рівні обсяги торгівлі хімічними речовинами, інсектицидами, гербіцидами та фунгіцидами складають до 50 мільярдів євро, з яких біля 5 мільярдів – торгівля підробками. Що, звісно, підштовхує відомі марки до проведення власних розслідувань. За словами Центрального бюро з питань боротьби із нанесенням шкоди довкіллю та здоров'ю населення (Office central de lutte contre les atteintes à l'environnement et à la santé publique – OCLAESP), «Ця нова форма організованої злочинності успішно розвивається завдяки особливому співвідношенню “низьких ризиків та великих прибутків”, пов'язаному із такою діяльністю».

Заборонені речовини продаються на великих ринках, як-от у Східній Європі, в Україні та Росії, в Африці та Китаї, у Бразилії та В'єтнамі, в Японії тощо. Майже всі вони мають однакове походження – Китай.

Всі справи вказують на те, що в цій країні створюються підробки основних речовин для продуктів агрохімічної галузі. В якості доказу – остання велика партія контрафактного товару, вилученого ОЛАФ у травні 2014 року.

Історія починається в Шанхаї. Компанія-експортер має гарне прикриття і офіційно продає сітки для рибальства. *«Завданням ОЛАФ було визначення маршруту вантажівок та попередження уряду Польщі про необхідність їх затримки. З вантажу в 21 тонну агрохімічних продуктів половина не мала дозвільних документів для продажу на ринку, а 10,5 тон складала підробки продуктів відомих марок»*, – розповідає Тьєрі Енн, учасник розслідування ОЛАФ. Після розвантаження контейнера в порту міста Одеса необхідно було діяти дуже швидко, щоб запобігти потраплянню товару до каналу збуту. Завантажений у дві вантажівки, товар відправився до польського міста Дорохуск, де знаходилось транспортне підприємство. Після вистеження вантажівки були затримані польською поліцією.

Таке затримання є прикладом успішної взаємодії різних служб, – митних, поліцейських тощо – та різних країн. Але, нажаль, такий сценарій не часто повторюється, і такі затримання відбуваються вкрай рідко. *«Коли на митниці зупиняють значні обсяги незаконних речовин, це значить, що ще більше знаходиться в обігу»*, – ділиться думками Тьєрі Івон, директор служби безпеки продукції швейцарської компанії «Сінджента» (Syngenta), яка займається виробництвом агрохімічної та фітосанітарної продукції. За її дорученням ведуться розслідування майже у всіх країнах. *«Основна маса підробок виробляється в Китаї чи Індії»*, – також підтверджує Івон, кремезний чоловік який раніше працював у поліції.

Китайське походження – отже, Шанхай. У затишному залі ресторану біля найбільшого у мегаполісі виставкового центру слідчі, порадившись із адвокатами, розробляють стратегію дій на «АгроХімекс» (AgroChemex) – найбільшій виставці, присвяченій галузі захисту рослин, що проходить наприкінці жовтня 2014 року. Основне завдання: знайти контрафактні продукти, що продаються під маркою відомих виробників, зокрема «Сінджента», в тих країнах, де їхня торгова марка захищена законодавством.

Вздовж нескінченних рядів із зеленим луговим килимовим покриттям розмістилися біля 500 учасників виставки, здебільшого з Китаю, що пропонують тисячі й тисячі агрохімічних продуктів у каталогах. Люб'язні дівчата-менеджери пропонують дізнатися більше про асортимент. Треба мати експертний досвід та пильне око, щоб виявити в цих нескінченних переліках назви та складні хімічні формули, які є предметом юридичної суперечки. Відвідувачі з Заходу, Америки, Європи та Африки засвідчують, що більшість ринку належить Китаю, вихідці з усіх країн Азії прогулюються цими рядами, роздивляючись фотографії неперевершених культур, де яблука розміром із кавун, а квіти мають приголомшливі кольори, лабораторії і виробничі майданчики блискучі, як операційні блоки лікарень. Нас швидко помічають. Молоді дівчата, що вивчили ази французької мови під час навчання у Франції, швидко прибирають нас до рук, виступаючи в якості посередників між нами та торговими представниками. Наш перекладач непомітно спостерігає за обміном репліками між ними. Ця спільнота дуже обережна, вони усвідомлюють, що постійно знаходяться під наглядом, тому нікому не довіряють.

«ЯК ВІДБІЛЮВАЧ»

«У Китаї, наша команда розпорошена по різних провінціях, – пояснює Тьєрі Івон. – Аграрна промисловість цієї країни має надзвичайно подрібнену структуру: мільйони невеликих магазинчиків, що торгують агрохімічними продуктами, десятки тисяч заводів та лабораторій, які їх виробляють. У В'єтнамі, ми ведемо облогову війну з підробками. Наші провідні продукти підробляються з повною втратою якості. Це виливається в недовіру з боку фермерів до всієї нашої продукції. У цій війні ми боремося за репутацію, довіру та безпеку».

Важко встановити контакти, рухаючись рядами виставкової зали. Для того, щоб придбати продукт агрохімічної галузі, заборонений до завезення в Європу – ми видаємо себе за бельгійських посередників, зацікавлених у завезенні китайських товарів, тому маємо фальшиві візитні картки – треба переконати майбутніх партнерів, що ми маємо необхідні повноваження. Жодних інших формальностей, проте частину оплати за замовлення наперед.

Нарешті вдалося встановити контакт через «Агрочайна» (Agrochina). Нам запропоновано контрафактний продукт, підприємство не має права на його виробництво. Белла, дівчина зі спеціально обраним для західних клієнтів ім'ям, одразу запевняє: *«Ми можемо зробити для Вас багато чого...»*. Після того як ми озвучили намір придбати 20 тон продукту, вона погоджується влаштувати нам візит до їхньої лабораторії на околицях Шанхаю. Саме там виробляються активні речовини, сировина для яких походить з різних куточків Китаю, у формі гранул, емульсій, рідин, тощо. На запитання: *«Чи можете ви наклеїти етикетки, що не зовсім відповідають продукту?»*, молода жінка відповідає без вагань: *«Жодних проблем. В нас є клієнти з Єгипту, що купують продукт у порошку, а оформлюють його як відбілювач»*. Але представники цієї спільноти, дуже поступливі, завжди попереджають: *«У Вас можуть бути проблеми із ввезенням товару, необхідно мати дозвільні документи, які ми можемо допомогти Вам отримати»*, – запевняють вони. Товар можуть завернути назад після прибуття до Європи, а посередники, відповідальні за ці операції, побоюються повернення контейнера за свій рахунок.

На виставці слідчі продовжують ходити від стенда до стенда, намагаючись отримати зразки для аналізу. *«Одного разу я організував закупівлю на суму у 10 000 доларів (8 800 євро) для того, щоб вистежити виробника. Це мінімальна сума збитків, щодо яких можливе подання скарги до суду. Але, якщо китайська поліція це згодилась на припинення торгівлі та блокування транспорту з товаром, то провадити розслідування для визначення виробника вона відмовилась»,* – розповідає Івон. Справа на тому й зупинилась.

На другий день блукання рядами «АгроХімексу» нам видалась ще одна можливість. Юін Джексон, торговий представник «Сіно Агро-Кемікал Індастрі Лтд» (Sino Agro-Chemical Industry Ltd.) розповів про свої турботи. *«Раніше ми працювали з Румунією, але після того, як вона увійшла до Європейського союзу (січень 2007 року), це стало надто складно»,* – поділився він. Наше прохання відвідати завод виробника занепокоїло його: *«Навіщо вам його дивитись?»*

Ми вийшли з ситуації, озвучивши намір виписати чек на попередню оплату великого замовлення інсектициду на базі тіаметоксаму, що випускається «Сінджентою» та призначений здебільшого для культур кукурудзи та сої. Ми вирушили в Нанкін, місто «середнього розміру» з населенням біля 8 мільйонів мешканців, у якихось 300 кілометрах від Шанхаю. Серед нових районів – старий завод на території в кілька кілометрів, закритий представниками влади Китаю через великий рівень небезпеки та антисанітарний стан, а на ньому працює з десятків жінок, що розфасовують агрохімічні продукти по каністрам та в кінці виробничого ланцюга наклеюють на них етикетки.

На наші запитання – без сумніву, надто наполегливі – все більш занепокоєний Юін Джексон пояснив, що продукту зараз немає в наявності, проте він може організувати виробництво за кілька тижнів, плюс термін перевезення морем у порти Європи, тобто ще три-чотири тижні. Більша частина його продукції призначена для Азії, а також для Бразилії та декількох африканських країн, як-от Замбія та Гана.

МОЛОДА БОРОТЬБА

Китай – королівство підробок, проте представники влади іноді втручаються. Для цього треба надати докази підробки речовин під патентовані, встановити організацію виробника, знайти посередників, юридичні назви яких регулярно змінюються кожні кілька місяців, та іноді компанію-перевізника. *«Виробництво діючої речовини, зазвичай у Китаї, саме собою не є фактом підробки, тоді як те, що з нею роблять потім, може бути злочином»,* – уточнює полковник Бруно Манен, голова Центрального бюро з питань боротьби із нанесенням шкоди довкіллю та здоров'ю населення. – *Контрафактний продукт – це, передусім, бізнес, питання великих грошей. Але він може бути значно гіршої якості, становити загрозу для здоров'я людей та забруднювати довкілля».*

Саме на цьому наполягають представники агрохімічної галузі «Сінджента», «Байер» (Bayer), «БАСФ» (BASF), «Монсанто» (Monsanto)... *«Всі підробки впливають на наші підприємства, але найбільша проблема полягає навіть не в ударі по кишенях, а в питаннях охорони здоров'я та захисту довкілля»,* – стверджує Євгенія Поммаре, генеральний директор Союзу захисту рослин (Union pour la protection des plantes – UIPP). – *Якщо контрафактний товар потрапляє на ринок, це значить, що він не пройшов жодної перевірки. У ліпшому випадку він просто зіпсує рослини, на яких буде використаний. У гіршому – цей продукт наражатиме на небезпеку фермерів та споживачів сільськогосподарської продукції».*

Боротьба з цими продуктами агрохімічної галузі почалась досить недавно. У 2009 році митники порту Гамбург у Німеччині виявили контейнери з каністрами пестицидів китайського походження без етикеток, – підробками продукції компанії «Байер». *«Це можна вважати відправною точкою в усвідомленні проблеми»,* – пояснює Тьєрі Енн з ОЛАФ.

У листопаді 2012 року в місті Аліканте (Іспанія) під егідою Європолу та Управління з питань гармонізації внутрішнього ринку (Office de l'harmonisation dans le marché intérieur – OHMI) пройшла міжнародна конференція присвячена питанням захисту торгових марок. Представники двадцяти семи країн Європи обмінялись інформацією про незаконну торгівлю, що процвітає в агрохімічній галузі.

Стівен Бовен з Федеральної агенції з безпеки харчових продуктів (Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire – FAVV) у Бельгії, розповів історію про судно із Індії, що перевозило біпіридин – заборонену активну речовину, яка міститься в гербіцидах та пестицидах. 5 000 літрів у пластикових каністрах без етикеток, без жодних позначок, мали бути доставлені іспанському покупцю в порт Антверпена. Останній заперечив, що замовляв цей товар, внаслідок чого товар, маючи статус транзитного, вилученню не підлягав та був відправлений до Аргентини.

Контейнер, вантаж якого не призначений до ввезення до країни Європейського союзу, вилученню не підлягає. Під час розвантаження в ЄС співробітники митниці можуть лише переконатись, що його було вивезено за кордони союзу. Після зустрічі в Аліканте, обмін інформацією поліпшився, але роботи залишається ще багато. *«В нас у Європолі є база даних щодо торговців зброєю, наркотиками, фальшивомонетників, торговців людьми, але щодо злочинців проти довкілля наша інформація все ще неповна»,* – зізнається Беренжер Дрено, співробітниця французької митниці, яка працює у відділенні Європолу в Гаазі. Робота щодо розслідування справ з пестицидами була організована тільки у червні 2012 року. *«Контроль за лабораторіями залежить від державної влади, від волі її представників та їхньої ефективності, а також від законодавства, яке різниться у різних країнах»,* – пояснює вона.

В результаті торговці забороненими речовинами легко проходять крізь «дірки» в нашому захисті. Деякі порти, як-от Гамбург, самостійно запровадили ефективну систему контролю. Інші намагаються контролювати наплив контейнерів з товарами азійського походження.

Наша нова мета – Одеса. Перший український порт, колишня російська військово-морська база, вільний порт з січня 2000 року, вважається портом, до якого можна без будь-яких проблем ввозити товари для незаконної торгівлі пестицидами, призначеними для Європи. Війна на сході країни і часта зміна голів місцевої влади ускладнюють процес отримання дозволів на ввезення до міжнародної зони. Біля величних сходів Рішельє, увіковчених у фільмі «Броненосець Потьомкін» Сергія Ейзенштейна (1925 рік), на десятках кілометрів набережної крани вивантажують численні контейнери. Морозного січневого дня нам необхідно було зустрічати судна. Але владне керівництво змінило думку і більше не дозволяє наблизитись до вивантаження контейнерів.

За участі Артема Тищенка, завідувача сектором з питань захисту інтелектуальної власності Одеської митниці, ми дізналися про різні системи контролю. Кожен контейнер – в тому числі й завантажений на вантажівки – проходить перевірку на радіоактивність, потім зважування; його можна відкрити та перевірити вміст. Можуть використовуватися й вантажівки-сканери на величезних стоянках, де чекають у черзі сотні напівпричепів з вантажами.

Під будівлею митної служби десятки чоловіків та жінок пред'являють ідентифікаційні документи у відповідні віконця. В кінці коридору – кабінет Артема Тищенка, де гордо виставлені конфісковані товари: взуття, футболки та м'ячі з символікою Євро 2012, фотографії військових трофеїв, парфумів торгових марок «Гуччі» (Gucci) та «Кельвін Кляйн» (Calvin Klein). *«З 2012 року ми почали реєстрацію активних речовин у продуктах агрохімічної галузі, оскільки без цього важко контролювати статус речовин і перевіряти їхню законність»*, – пояснює Артем.

Тут незаконна торгівля процвітає на транзитних товарах. А служби контролю, наприклад у Києві, менш пильні, ніж команди в порту Одеси. Велика кількість матеріалів справ була втрачена. Товари, які мали би бути вилучені, відправлено без перевірки. За словами Тараса Цикалюка з української адвокатської контори «Пахаренко та Партнери»: *«Між поліцією, митницею та прокуратурою немає зв'язку, та на кожному з етапів можлива корупція»*. Якщо українське законодавство є відносно точним, то його дотримання залишає бажати кращого... Колишній агент секретної служби, перепрофільований на боротьбу з незаконною торгівлею, пояснює: *«Нам траплялося доповідати про підозрілий вантаж, аж тоді, як на диво, водій вантажівки зупинявся десь між Одесою та Києвом перекусити, а товар просто зникав»*. Правосуддя ж не поспішає займатися навіть доведеними справами. А товар, який конфіскується, рідко дійсно знищується.

«БЕЗЖАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА»

Одна із вплутаних до справи, яку веде вказана адвокатська контора, осіб – Інна Корнійчук, є «знаменитістю» у світі агрохімії. Очолюючи компанію «Агро-Дельта Груп», вона займається збутом великої кількості продуктів агрохімічної галузі, придбаних у Китаї. Незважаючи на те, що наразі вона судиться з «Сінджентою», вона погодилась на зустріч із нами. *«Її піймали з 400 тонами підробленої продукції різних торгових марок, – попередив нас Тьєрі Івон. – Проте завдяки своїм численним зв'язкам у держaparаті їй вдалося зробити так, що всі вони зникли»*. Після зміни влади у 2010 році зв'язки Інни Корнійчук перестали бути для неї корисними. За столиком у одному з київських ресторанів ця білява 46-літня бізнес-леді скаржить на ситуацію: *«Відносини між конкурентами дуже жорсткі, дуже важко підтримувати високу якість продукції – це дорого обходиться фермерам, які часто обирають більш дешевий і менш якісний товар»*. Вона нарікає на великі компанії та довгі терміни дії патентів, що захищають продукти агрохімічної галузі... а також скаржить на підробки, які, за іронією долі, зазіхають на її власну марку.

Україна, потужна аграрна країна з нескінченними полями, є ласим шматком для торговців незаконними продуктами агрохімічної галузі. На сході країни, у Дніпропетровській області, у 250 кілометрах від Донецька, де ведуться запеклі бої, ми зустрілися з Юрієм Ляшком. Фермер з невеликого селища Манвелівка, який вирощує кукурудзу, жито та пшеницю, розповів про те, як після використання гербіциду втратив свій врожай. У своєму сараї він показав нам залишки пакування гербіциду. Придбаний у дистриб'ютора, компанії «АПК-Інвест», взимку 2012 року, продукт виявився підробкою. *«Я хотів захистити врожай від бур'янів, що зменшують врожайність, та втратив усе»*, – розповідає 53-річний фермер, колишній агроном радгоспу. Він хотів подати позов проти компанії, що продала йому підробку... та був сильно побитий бандитами. Тим часом, компанія «АПК-Інвест» змінила назву та адресу.

Фермер бажає захистити свій врожай, а також збільшити його продуктивність, і намагається придбати фітосанітарні продукти за меншою ціною. Іноді жертва, частіше – співучасник, він стає останньою ланкою в ланцюзі незаконної торгівлі агрохімікатами. *«Вже щонайменше 10 років у Франції ніхто вже не обманює себе – ані фермери, ані дистриб'ютори»*, – запевняє Даніель Роке, відповідальний представник Асоціації користувачів та торгових агентів зі збуту агрохімікатів у Європі (Association des Utilisateurs et Distributeurs de l'AgroChimie Européenne – Audace), створеної у 1998 році для боротьби за полегшення паралельного імпорту та проти монополії великих компаній в агрохімічній галузі.

Він не має жодних сумнівів, що заборонені продукти агрохімічної галузі потрапляють зі східної Європи на французький ринок. *«Французький ринок – це райський куточок для великих агрохімічних компаній, а також для шахраїв. Він складає 33 % спільного ринку – це вдовічі більше ніж у Німеччині та в'ятеро більше за іспанський сільськогосподарський ринок»*, – продовжує пан Роке. На його думку, відсутність генеричних агрохімікатів та нижча ціна на продукти агрохімії по інший бік кордону, в Італії чи Іспанії, разом із більш суворими французькими нормами пояснюють схильність до купівлі заборонених товарів.

Голова окремого відділу розслідувань у ветеринарній та фітосанітарній галузях (Brigade nationale d'enquêtes vétérinaires et phytosanitaires – BNEVP) Катрін Коліне проводить позапланові перевірки дистриб'юторів, складів чи компаній. *«Франція стала складною країною для злочинців, задіяних у незаконній торгівлі та підробках, – запевняє вона, – але ризики та помилки виключити не можна»*. У 2013 році за даними OCLAESP службою жандармерії зафіксовано 466 злочинів, пов'язаних із продуктами агрохімічної галузі, що на 25 % більше ніж у 2012 році.

У своєму марсельському офісі судовий слідчий Аннаїк Ле Гофф розслідує велику кількість справ з незаконної торгівлі, в якій задіяні компанії з Китаю, Південної Африки, Німеччини та Франції. *«Це особлива категорія зловмисників, що веде безжальну економічну війну, – відзначає вона. – Вони далекі від дрібних фермерів, що перетинають кордон, аби купити одну каністру агрохімікату»*.

Повертаємось на південь Франції, де ці *«дрібні фермери»* все ж таки складають значну частину торгового обороту іспанських дистриб'юторів зі збуту агрохімікатів. В маленькому місті Фігерас, у компанії «Сайга» або на великих складах торговельного дому родини Казорла, покупців не меншає, хоча цей дистриб'ютор перебуває під пильним наглядом органів правосуддя та французьких жандармів. Ця компанія продає заборонені у Франції агрохімікати. Мережа посередників, знаних лише Даніелем Казорла, скандальним бізнесменом, може також отримати в нього продукти, заборонені у Європі. Тим не менш, хоча наразі ім'я Казорла і лунає в Центральному бюро з питань боротьби із нанесенням шкоди довкіллю та здоров'ю населення та у відділі розслідувань у ветеринарній та фітосанітарній галузях, обшук продовжуються.

У кількох кілометрах від кордону, в містечку Морейя-Ла-Ілла (Східні Піренеї), у своєму садочку, де стоїть кілька вуликів, Даніель Буї, який втратив у 2009 році сотні тисяч бджіл з пасіки через отруєння пестицидами, невпинно викриває цю незаконну торгівлю. Син митника, він нарікає на бездіяльність французької влади. У цьому регіоні виноградарства та садівництва всім відомо про стан речей, тим не менш його сусід виїжджає до Іспанії по агрохімікати. *«Це реальна проблема, але за десять років близько двадцяти діючих речовин та близько п'ятдесяти торгових найменувань зникли з каталогів. Важко знайти альтернативні варіанти, але це не виправдовує порушень закону»*, – пояснює Ерік Мобрю, директор «Квалізолу» (Qualisol), кооперативу у Кастельсарразені (департамент Тарн і Гаронна). На виноградниках у Банійоль та Фіту, під вишневіми деревами у Сере або на рисових полях Камарга, ми хочемо лише захистити врожаї. Якомога ефективніше та іноді всупереч міжнародним правилам, що здаються нам занадто складними...

Кінець.

Газета «Монд»
(«Le Monde»)
Від 22 лютого 2015 року, № 21804

КРАЇНА: Франція
СТОРІНКИ: 1-14
ПЛОЩА: 176%
ПЕРІОДИЧНІСТЬ: щоденно

ТИРАЖ: 275310
ЖУРНАЛІСТ: Ремі Барру

Юрій Ляшко, фермер з Дніпропетровської області (схід України), що вирощує злакові культури, втратив увесь врожай після використання підроблених пестицидів.

Він намагався подати позов проти компанії, що продала йому підробку, «АПК-Інвест», але був сильно побитий бандитами. Компанія змінила назву та адресу.

Газета «Монд»
(«Le Monde»)
Від 22 лютого 2015 року, № 21804

КРАЇНА: Франція
СТОРІНКИ: 1-14
ПЛОЩА: 176%
ПЕРІОДИЧНІСТЬ: щоденно

ТИРАЖ: 275310
ЖУРНАЛІСТ: Ремі Барру

Даніель Буї, бджоляр зі Східних Піренеїв втратив сотні тисяч бджіл через отруєння пестицидами у 2009 році.